

CEZA DAVASININ ZAMANAŞIMI NEDENİYLE DÜŞMESİNİN TAZMİNAT HAKKINA ETKİSİ

Ceza davasının zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırılması durumunda, tarafların şahsi hak yönünden hukuk mahkemesinde dava açmakta özerk bulunmalarına karar verilmesi gerekir.

Kamu davasının zamanaşımı nedeniyle düşmesi, hukuk mahkemesinde açılacak şahsi hak davasını etkilemez. Şahsi hak davası, ceza davasına müdahale yolu ile açılmış olup da, ceza davası zamanaşımına uğramış ise, bu hal müdahale edenin şahsi hakkının da düşmesini gerektirmez ve adı geçen iddiasını hukuk mahkemesi huzuruna götürmek yetkisine sahip olmak gerekir

Ceza Mahkemesi, ceza davasıyla birlikte suçtan kaynaklanan maddi ve manevi zararlar dolayısıyla istenecek tazminat hakkında da bir karar verebilir. Ancak kamu davası zamanaşımı gibi bir sebeple düştüğü taktirde artık şahsi hak davasına bakamaz veya bakmaya devam edemez. Mağdur bu hususta hukuk mahkemesine dava açabilir

Sanıklar hakkındaki davanın zamanaşımına uğraması durumunda, artık, müdahil yararına tazminata karar verilmesi olanaksızdır.

Ceza Genel Kurulu'nun 26.9.1938 gün, 302/289 sayılı kararında "müruruzaman sebebiyle hükmün şahsi hak noktasından bozulmasına ve amme davasının müruruzamandan dolayı şahsi hak davasına halel gelmeyeceği Ceza Kanununun 110. maddesi hükmü iktizasından bulunmuş olmasına ve şahsi hakka inhisar eden davaları ceza mahkemesinin bakmasına usulen cevaz olmamasına göre hadisede şahsi hak noktasından müdahilin ait olduğu mercie müracaatta muhtariyetine karar verilmesi" gerektiği belirtilmiştir.

Bu itibarla, ceza davasının zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırılması halinde tarafların şahsi yönünden hukuk mahkemesinde dava açmakta özerk bulunmalarına karar verilmesi dosya kapsamına ve yargılamanın niteliğine göre daha isabetli olacağından direnme hükmünün bozulmasına karar verilmelidir.

(CGK.12.11.1990, E.1990/6-244 - K.1990/271)

Ceza davasının zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırılması durumunda, ceza davasına katılarak "kişisel hak" isteyen davacı, ceza davası kararının kesinleştiği tarihten başlayarak (1) yıl içinde hukuk mahkemesinde tazminat davası açabilir.

Davacı, davalı hakkında açılan ceza davasına şahsi hak talep ederek müdahale etmiş ve mahkemenin şahsi hak hakkında bir karar vermemesi nedeniyle ceza kararını temyiz etmiştir.Yargıtay denetimi sırasında ise, ceza zamanaşımı süresi dolduğundan ceza davası ortadan kaldırılmıştır.

Eylemin ceza hukuku açısından zamanaşımına uğramış olması, şahsi hakka etkili değildir.Davacı, ceza davasına şahsi hak talep ederek katıldığına göre bu tarihten itibaren zamanaşımı süresi kesilmiştir. (BK.m.133) Ceza davasının ortadan kaldırılması nedeniyle kesilen hukuk zamanaşımı, en erken ceza dosyasının ilgili mahkemeye geldiği tarihten itibaren başlar. Dava süresinde açıldığına göre (1) yıllık zamanaşımı dolmamıştır.

O halde mahkemenin, davacının ceza mahkemesinde şahsi hak talebinin zamanaşımını keseceğini gözetmeden hüküm kurması hatalı olmuştur. Karar, işin esası incelenmek üzere bozulmalıdır.

(4.HD.27.03.1989, E.10412 – K.2807)

Ceza davasına "kişisel hak" istemiyle katılma durumunda, ceza mahkemesince zamanaşımı nedeniyle düşme kararı verilmesinden ve bu kararın kesinleşmesinden başlayarak (1) yıl içinde hukuk mahkemesinde tazminat davası açılması gerekir.

Davacı, suç niteliğindeki haksız eylem için sanık durumundaki davalıya karşı açılan kamu davasına (haksız eylem yüzünden gerçekleşen) zarar tutarını bildirerek, ödetilmesi

isteğiyle katılma dileğinde bulunmuş ve ceza davasına katılmasına karar verilmiştir. O halde, zamanaşımı, ceza davasında verilen düşme kararıyla hukuk yönünden kesilmiş ve davacı hükmün kesinleşmesi gününden başlayarak bir yıl geçmeden hukuk mahkemesinde tazminat davasını açmıştır. Zarar yönünden zamanaşımı gerçekleşmediğine göre, işin esasının incelenmesi gerekirken, aksi görüşle davanın reddine karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

(4.HD.05.06.1967, E.3571 - K.4086)

Ceza davasının Af Yasası nedeniyle düşmesine ilişkin kararın kesinleşme tarihinden başlayarak (1) yıl içinde hukuk mahkemesinde dava açılabilmesine ilişkin kararlar da aynı mahiyettedir. Buna ilişkin karar örnekleri:

4.HD.30.11.1978,2275-13461 sayılı, 31.10.1978,10303-12195 sayılı, 18.03.1976, 7327 -2896 sayılı, 04.04.1975,1808-1863 sayılı, 04.11.1968,1864-8487 sayılı kararları.

15.HD.04.03.1979,5829 sayılı, 15.05.1975,2105-2626 sayılı kararları.

Yarg.BGK.17.12.1955 gün 17/26 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı.

Ceza davasına katılan davacı, uğradığı maddi zararın ödetilmesini istemiş olup, zamanaşımının dolması nedeniyle ceza davasının düşürülmesine ve davacının hukuk mahkemesinde tazminat davası açmakta muhtariyetine karar verilmiş olmakla, bu kararın kesinleştiği tarihten başlayarak (1) yıl içinde açtığı davanın süresinde açılmış olduğunun kabulü gerekir.

Davacı Orman Genel Müdürlüğü tarafından Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan tazminat davasında, haksız eylem nedeniyle orman yangınına yol açmaktan dolayı uğranılan zararın ödetilmesi istenmiştir. Yerel mahkemece, zamanaşımı nedeniyle dava reddedilmiş; karar, davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Orman yanmasına yol açmak suçundan davalılar hakkında ceza davası açılmış; ceza davasına katılan davacı Orman İdaresi, uğradığı maddi zararın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir. Ceza mahkemesinin kararı ile davalılar cezalandırılmışlar ve katılan davacı Orman İdaresinin "tazminata ilişkin olarak hukuk mahkemesinde dava açmakta muhtariyetine" karar verilmiştir.

Kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 3.Ceza Dairesi'nin kararıyla, ceza zamanaşımının geçtiği gerekçesiyle, ceza davasının düşürülmesine karar verilmiştir.

Katılan davacı Orman İdaresinin "tazminata ilişkin olarak hukuk mahkemesinde dava açmakta muhtariyetine" ilişkin olarak verilen karar, Yargıtay 3.Ceza Dairesi'nin kararıyla kesinleştiğine göre, eldeki davanın (1) yıllık süre içinde açıldığı kabul edilmelidir.

Yerel mahkemece açıklanan olgular gözetilerek, işin esası incelenip sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yerinde olmayan gerekçeyle yazılı biçimde karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

(4.HD.03.06.2010, E.5469 - K.6227)